

Lokaal Scenario Atelier: Deelregio Westfriesland

Medemblik

Datum: 16 januari 2020

Locatie: 't Fortuin in Wevershoof

Inleiding:

Dit is het verslag van de bijeenkomst van de gemeente Medemblik op 16 januari 2020. Dit atelier maakte onderdeel uit van zeven lokale bijeenkomsten in de gemeente Medemblik, voor de deelregio Westfriesland.

In deze bijeenkomst hebben inwoners verkend wat de mogelijke zoekgebieden zijn voor de opwek van grootschalige zon- en windenergie in Wervershoof als onderdeel van de deelregio Westfriesland. Dit is gedaan met behulp van scenario's en bouwstenen. De scenario's geven inzicht in de mogelijke keuzes en de effecten daarvan. De scenario's die zijn gebruikt, zijn: (1) Productielandschappen, (2) Lokale kracht, (3) Bestaande e-infrastructuur.

De scenario's zijn gemaakt door de gemeente, samen met onder meer de provincie, waterschappen, natuur- en milieuorganisaties, energiecoöperaties, bedrijfsleven en de netbeheerder. Ze zijn een middel om met elkaar het gesprek aan te gaan.

Een bouwsteen bestaat uit een bepaalde techniek van energieopwekking (bijv. windmolens), op een plek (bijv. agrarische grond), onder een bepaalde conditie (bijv. langs de snelweg). De bouwsteen heet dan "windmolen op agrarische grond langs de snelweg".

De deelnemers hebben gepraat over de scenario's en welke bouwstenen hun voorkeur hebben. Per scenario hebben ze op de kaart van de gemeente aangegeven waar de bouwstenen kunnen komen en waar zeker niet.

In totaal hebben 44 mensen deelgenomen aan de bijeenkomst. De samenstelling van de groep was een mix van inwoners en ondernemers

Vervolg

De opbrengsten van de lokale bijeenkomsten van de 18 gemeenten in de energieregio Noord-Holland Noord worden verwerkt op een kaart. Hierop wordt aangegeven wat de mogelijke zoekgebieden zijn voor duurzame energieopwekking. Deze kaart vormt de basis van de concept-RES. De concept-RES wordt voor vaststelling aangeboden aan het College van Burgemeester en Wethouders. Na vrijgave door het College worden raadsleden gevraagd naar hun wensen en bedenkingen bij de concept-RES. Ook de deelnemers aan de regionale en lokale bijeenkomsten krijgen de concept-RES toegestuurd en daarmee de mogelijkheid om hun mening te geven.

De concept-RES wordt besproken in regionale en lokale raadsbijeenkomsten, Statenbijeenkomsten en overleggen van de Algemeen Besturen van de waterschappen. Daarnaast zal in mei '20 een regiobreed Noord-Holland overleg worden georganiseerd waarin alle raadsleden, collegeleden, bestuurders, Statenleden, leden van de dagelijks en algemeen besturen van de waterschappen binnen de regio met elkaar in gesprek kunnen gaan.

De concept-RES wordt met alle wensen, bedenkingen en meningen van deelnemers voor doorrekening aangeboden aan het Nationaal Programma RES en het Planbureau voor de Leefomgeving. Als de energieregio groen licht heeft gekregen, wordt per zoekgebied onderzocht wat een concrete plek voor zonneweides en/of windmolens zou kunnen zijn. Hierbij worden inwoners en andere belanghebbenden nadrukkelijk betrokken.

Inhoud

Beschrijving van de scenario's:	3
Kansen, aandacht-en discussiepunten:	4
Gesprek over de scenario's en bouwstenen:.....	4
Scenario banner:.....	5

Beschrijving van de scenario's:

Specifiek voor de deelregio Westfriesland zijn drie scenario's opgesteld, namelijk: (1) Productielandschappen, (2) Lokale kracht en (3) Bestaande e-infrastructuur.

Het scenario **Productielandschappen** focust op de koppelkansen die de energie- en agrarische sector brengen. De uitgangspunten:

- Slimme combinaties van de energie- en agrarische sector, die leiden tot maximale productiviteit.
- Er is een voorkeur voor meervoudig ruimtegebruik.
- Het experimenteel landschap wordt benut voor proeftuinen van energie en teelt.
- De glastuinbouw stapt over op geothermie. De gebouwde omgeving lift waar mogelijk mee.
- Er is een proactieve rol van de overheid samen met grondeigenaren en de netbeheerder.
- De gebouwen worden minimaal geïsoleerd tot energielabel D

Het scenario **Lokale kracht** richt zich op eigenaarschap en het bundelen van lokale krachten. De uitgangspunten:

- De transitie is zichtbaar voor de bewoners en de opwekking gebeurt collectief.
- Er wordt gezocht naar combinaties met aan andere (ruimtelijke of sociale) opgaven die spelen, zoals natuurontwikkeling.
- De bedrijventerreinen zijn een vliegwiel voor de verduurzaming.
- Er is veel aandacht voor besparing. Een slim energiesysteem moet de uitruil van vraag en aanbod in goede banen leiden.
- De gebouwen worden geïsoleerd tot minimaal energielabel A.

In het scenario **Bestaande e-infrastructuur** vormt de huidige elektra infrastructuur het vertrekpunt. De uitgangspunten:

- Er is een maximale benutting van de huidige aansluitcapaciteit en zoveel mogelijk clustering.
- Nieuwe inpassing van zonnepanelen en windturbines vindt plaats waar ruimte is voor nieuwe kabels: langs (water)wegen, het IJsselmeer en het Markermeer
- De opwekking vindt dicht bij de gebruiker plaats.
- Om de elektriciteitsnetten te ontzien worden gebouwen geïsoleerd tot minimaal label B.

Kansen, aandacht-en discussiepunten:

Eén of meerdere deelnemers hebben het volgende gedeeld:

Regelgeving en beleid:

- Er is tijdens de avond gevraagd naar hoe de gemeente Medemblik particuliere opwekking van duurzame energie stimuleert of hiervoor mogelijkheden creëert.

Ruimtegebruik:

- De landschappelijke kwaliteit en het uitzicht is voor een deel van de aanwezigen erg van waarde.
- Er is een pleidooi voor de inzet van kleine windmolens in plaats van grote(re) turbines.
- Ook wordt er verwezen naar oude plannen die er voor het Markermeer zijn gemaakt waar door middel van het benutten van een wisselend waterpeil wellicht combinaties tussen waterbeheer en energiebuffering/-opwekking zou kunnen worden gerealiseerd. (Er wordt naar 'plan Lievense' uit 1981 gerefereerd als hierover wordt gesproken).
- Ook wordt meegegeven als aandachtspunt om de 'overlast voor woonwijken te beperken'.

Techniek en innovatie:

- Tijdens de plenaire introductie wordt er gevraagd hoe het bestaande aardgasnetwerk anders kan worden ingezet en worden benut.
- De vraag is ook hoe er energie kan worden gebufferd naast de opwekking, deze vraag leeft onder veel van de aanwezigen.
- Er leeft onder een deel van de groep een breed gedragen idee dat de energietransitie met achterhaalde technieken werkt. 'Waarom het landschap verpesten terwijl het ook anders kan?' Het antwoord zou moeten worden gevonden in kernenergie. Er wordt door enkele een pleidooi voor een thoriumreactor gehouden.
- Er is eveneens een pleidooi om geothermie al mogelijkheid nadrukkelijker en sneller te onderzoeken en in te zetten. 'We zitten op dé hotspot van Nederland'.
- Enkele deelnemers/groepen merken op dat een brandstofcel als accu kan worden gebruikt, en dat waterstof en LNG ook meegenomen zouden moeten worden of deze technieken verder onderzocht moet worden.
- Er wordt gevraagd wat duurzamer is om te recyclen; een windturbine of zonnepanelen?
- Tenslotte is ook opgemerkt dat het project Blue Energy bij de Afsluitdijk wellicht ook kansen biedt voor de regio.
- Deelnemers moedigen het isoleren van woningen aan, maar het is de vraag of het maximale effect (label A) haalbaar is bij de categorie 'oude woningen'.

Gesprek over de scenario's en bouwstenen:

Gesprek over de scenario's:

Er is een wisselend beeld; enerzijds wordt aangegeven dat de ambitie van het *scenario 'Lokale Kracht'* het meest aanspreekt, vooral omdat 'samenwerken aan de energietransitie' in combinatie met het lokaal kunnen profiteren van lusten en lasten erg aanslaat. Anderzijds bevat dit scenario ook elementen/bouwstenen die voor veel deelnemers uitgesproken negatief worden beoordeeld. Dit betreft vooral het inzetten van agrarische gronden. De ambitie en de denklijn van het scenario

'Lokale kracht' spreekt de groep aan, maar de invulling is onderwerp van discussie. De andere scenario's zijn qua ambitie voor slechts een enkeling aantrekkelijk.

Gesprek over de bouwstenen:

Over bouwstenen met overwegend groene stickers:

- **Zon grote daken** kan volgens veel deelnemers worden ingepast en kan gelet op de grote daken in de gemeente ook een aanzienlijke duurzame opwekking realiseren. Vooral in het buitengebied wordt een win-win gezien door deelnemers.
- Ook het **overkappen van grote parkeerterreinen** wordt gezien als kans omdat dit weinig landschap bederft.
- Bouwstenen wind die op groene stickers kunnen rekenen zijn **zon en wind bij bedrijventerreinen en windturbines langs snelwegen**. De redenatie is dat hier toch al weinig schade meer kan worden gerokkend, het terrein of de snelweg zelf zijn al grote ingrepen in het bestaande landschap.
Bij bedrijventerreinen zijn echter wel aarzelingen: is het niet zonde dat kostbare bouwgrond (voor uitbreidingsdoeleinden e.d.) wordt 'opgeofferd' voor de duurzame opwek?

Over gemixte bouwstenen:

- Er is weinig discussie over bouwstenen, slechts een enkele bouwsteen heeft zowel een groene als oranje sticker gekregen. De groep die de 'afwijkende' groene sticker plakte wilde dit niet publiekelijk toelichten.

Over bouwstenen met overwegend oranje stickers:

- Deelnemers zijn uitgesproken kritisch over de bouwsteen **zon op agrarische gronden aan stadsranden en kernen, en wind op agrarische gronden langs woonkernen**. Er is een breed gedragen mening dat dit de karakteristieke structuur aanzienlijk aantast én dat er waardevolle gronden worden opgegeven waar nu volop agrarische productie wordt gedraaid.
- Ook de bouwstenen van **zon of wind op het IJsselmeer** worden als weinig positief beoordeeld. Het feit dat het gebied Natura 2000-gebied is wordt aangehaald alsmede het feit dat (met name windturbines) het weidse uitzicht verstoren.
 - Een deelnemer vraagt welke impact het plaatsen van windturbines in het IJsselmeer zou hebben op het onderwaterleven.
 - Er wordt door enkele deelnemers opgemerkt dat de inzet van IJsselmeer/Markermeer nodig zou kunnen zijn, maar dat de inzet wel beperkt zou moeten worden gehouden.

Scenario banner:

SCENARIO 1: Productielandschappen				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op grote daken		3	1	
Zon op agrarische grond:	In het experimentele landschap, ontwikkeling van eiwitrijk voedsel	0	3	

	Boven fruitteelt	1	0	
Wind				
Wind op agrarische grond:	In het traditionele landschap	0	1	
	In het experimentele landschap			X
Repoweren bestaande turbines		1	0	

SCENARIO 2: Lokale kracht				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op grote daken		6	0	
Zon op agrarische grond:	Rond stadsranden of kernen	0	7	
	Rondom bedrijfsterreinen	2	0	
	In het romantische landschap	0	1	
Zon boven parkeerplaatsen		4	0	
Zon op gevels		1	0	
Wind				
Wind op agrarische grond:	Rondom woonkernen	1	5	
	Rondom bedrijfsterreinen	3	0	

SCENARIO 3: Bestaande e-infrastructuur				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op water	IJsselmeer	0	3	
Zon op grote daken		2	0	
Zon op agrarische grond:	Rondom bedrijfsterreinen	0	2	
	Dichtbij midden stations			X
	Bij bestaande windparken	2	0	
	Langs spoorwegen	2	0	
	Boven snelwegen			X
Wind				
Wind op water:	Marker- en IJsselmeer, overige plekken	1	3	
	Marker -en IJsselmeer, dichtbij bestaande windparken			X

Wind op agrarische grond:	Rondom onderstations			X
	Langs de spoorweg	1	0	
	Langs de snelweg	4	0	
	Bij bestaande windparken			X
Repoweren bestaande windturbines				X